Programma Ruimte voor de Rivier 2.0

Factsheet Deventer-Twello



Ruimte voor de Rivier 2.0

Door klimaatverandering krijgen we steeds vaker te maken met extreem weer, zoals heftige regenbuien. Rivieren moeten dan in korte tijd veel water afvoeren. De kans op overstromingen neemt toe. Ook dan willen we droge voeten houden. Zeker omdat de ruimtedruk in Nederland groot is. Daarom heeft de rivier op sommige plekken meer ruimte nodig. Waar straks te weinig ruimte is, reserveren we nu ruimte voor de rivier.

Wat gebeurt er?

Het programma Ruimte voor de Rivier 2.0 heeft onderzocht waar in de toekomst knelpunten in het rivierengebied ontstaan. Ook zijn er gesprekken gevoerd met onder andere gemeenten en maatschappelijke organisaties. Op basis hiervan heeft het programma in september 2026 een voorstel uitgebracht aan het kabinet. Daarin staat op welke locaties ruimte gereserveerd kan worden om aan de rivier te geven. Begin december 2026 neemt het kabinet een besluit op basis van het voorstel. Tot die tijd is er nog niets besloten.

Het besluit gaat over het laten vervallen of behouden van reserveringen en het aanwijzen van globale locaties om nieuwe ruimte te reserveren. Dit betekent dat voor de aan te passen bestaande reserveringen en de globale locaties de precieze grenzen van de reserveringsgebieden nog niet vaststaan. Ook nemen we nu nog geen maatregelen. We houden nu alleen de ruimte beschikbaar om in de toekomst maatregelen te kunnen nemen. Vanaf 2027 stellen we het precieze gebied van een reservering vast in afstemming met de omgeving. Tegelijkertijd zoeken we naar kansen voor bijvoorbeeld natuurherstel, de scheepvaart of recreatie. Medeoverheden, zoals gemeenten, waterschappen en provincies, hebben inspraak in dit proces. Ook inwoners kunnen op dit besluit reageren.





Wat betekent dit voor gemeenten en inwoners?

Bij het reserveren van locaties kijkt het programma altijd naar het huidige gebruik en ontwikkelingen op deze locaties. Zo voorkomen we zoveel mogelijk dat plannen elkaar in de weg zitten. Als een eenmaal gebied gereserveerd wordt, gelden er extra regels. Kleinschalige of tijdelijke ontwikkelingen zijn vaak nog toegestaan, maar grootschalige projecten zijn niet zomaar meer mogelijk. Denk aan een nieuwe woonwijk, de bouw van een appartementencomplex of een grote bedrijfsuitbreiding. De komende tijd werken we uit wat dit concreet betekent. Ook bepalen we of en op welke manier er compensatie komt voor mensen die hierdoor geraakt worden.

Een reservering van ruimte voor de rivier kan lokaal impact hebben. Bijvoorbeeld op gemeenten, inwoners en ondernemers die de ruimte nu gebruiken. Of die hier plannen hebben voor in de toekomst. We begrijpen dat deze gebruikers zich zorgen kunnen maken over een reservering van het gebied. En dat zij zo snel mogelijk duidelijkheid willen. We werken aan de antwoorden op deze vragen.

Wat staat er in dit document?

In dit document lees je specifieke informatie uit het voorstel over de reservering in Deventer-Twello. We leggen uit waarom het voorstel is juist deze locatie te reserveren, wat het knelpunt in de rivier is en welke maatregelen in de toekomst passend kunnen zijn.

Hoe nu verder?

De besluiten vanuit het programma Ruimte voor de Rivier 2.0 maken deel uit van het Ontwerp Nationaal Waterprogramma 2028-2033 (NWP). Daarin staat al het beleid over de Nederlandse rivieren. Het NWP wordt eind december 2026 gepubliceerd. Vanaf dat moment kan iedereen hier een half jaar lang op reageren. Op het Platform Participatie lees je hoe dat werkt. Het programma Ruimte voor de Rivier 2.0 communiceert zelf ook over dit proces. Alle reacties worden door het Rijk beoordeeld en verwerkt in een openbare reactienota.



Meer informatie

Op onze website vind je meer informatie. Je kunt je hier ook abonneren op onze nieuwsbrief of aanmelden voor de webinars waarin we geïnteresseerden elk kwartaal bijpraten.



Figuur 1 De huidige reservering bij Deventer-Twello.

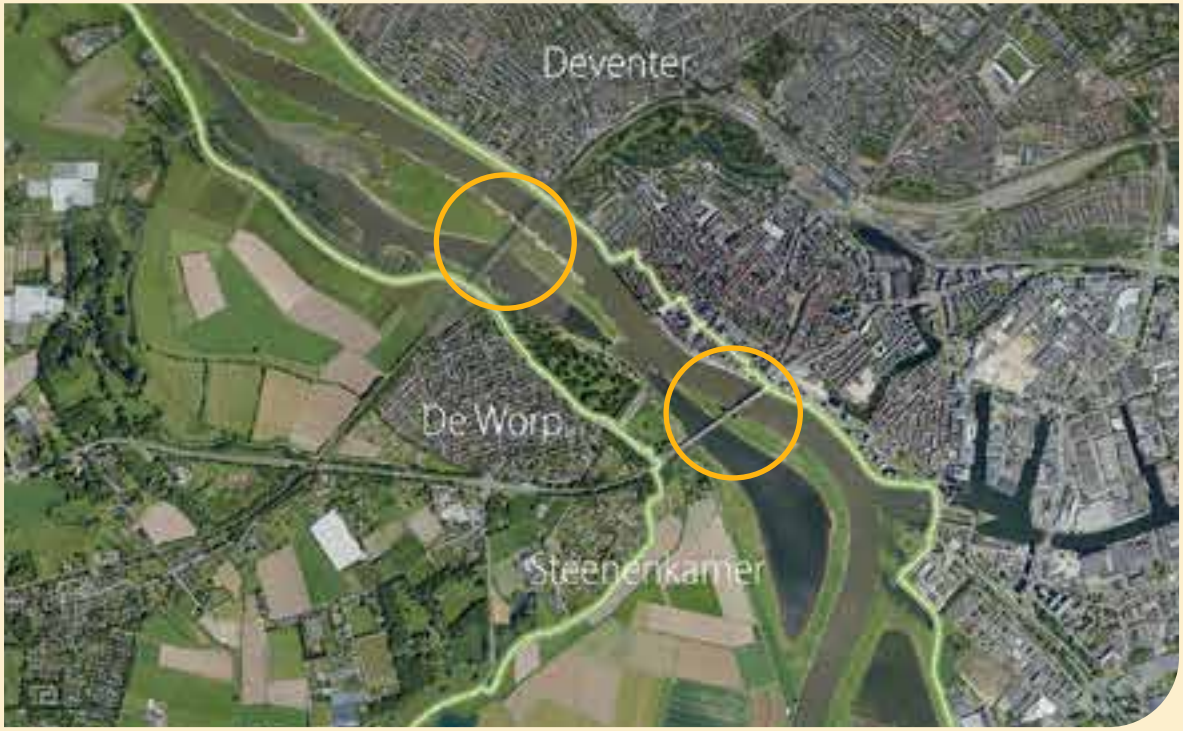
Deventer-Twello

In Deventer-Twello is al een gebied gereserveerd voor de rivier. Het gaat om ongeveer 450 hectare grond voor een mogelijke hoofdwatergeul bij Deventer. Het voorstel is om deze reservering te behouden.

Waarom is hier ruimte nodig?

Er is een versmalling van de IJssel bij Deventer. De IJssel bij Deventer is smal. De rivier heeft te weinig ruimte tussen Deventer aan de oostkant, de bruggen over de IJssel en het monumentale stadspark ‘de Worp’, en de bebouwing langs de dijk aan de westkant. Als het water hoog staat, kan het hier minder makkelijk doorheen stromen. Zo’n versmalling in de rivier zorgt voor hogere waterstanden bij en rond Deventer. Bij Zutphen merk je dit effect bijvoorbeeld ook nog. Daardoor is de kans op overstromingen groter.

Als de hoeveelheid water toeneemt door klimaatverandering, en de waterstanden nog hoger worden, moeten we iets doen om het overstromingsrisico te verkleinen. Er zijn dan twee opties: de dijken verder verhogen, óf de rivier meer ruimte geven waardoor de waterstanden lager worden.



Figuur 2 Versmalling in de rivier bij Deventer. De cirkels geven de smalste delen aan.

De dijken bij Deventer kunnen niet veel verder verhoogd worden. Dijkverhoging bij Deventer is lastig. Deventer ligt direct aan de oostkant van de IJssel. Hier loopt de dijk langs hoge grond dwars door het stadscentrum en de Lebuinuskerk. Als we de dijk verder verhogen, verliezen we het zicht en de verbinding van de stad met de rivier. Ook technisch is een verhoging van de dijk moeilijk. Daarnaast is aan de westkant te weinig ruimte voor dijkverhoging, vanwege het monumentale stadspark 'de Worp' en bebouwing ernaast. Daarom moeten we andere opties verkennen om de waterstanden bij Deventer te verlagen.

Om het knelpunt in de IJssel op te kunnen lossen, moeten we nu ruimte voor de rivier reserveren. Door nu ruimte te reserveren, zorgen we dat de rivier meer ruimte krijgt om water af te voeren. Dan kunnen we een deel van het water afvoeren via een nieuwe omleiding. Ook wel een 'bypass' genoemd. Dit is een extra geul waar water doorheen kan stromen als het water in de rivier hoog staat. Voor deze omleiding is geen ruimte meer 'buitendijks', het gebied tussen de dijken waar de rivier kan stromen. Daarom moet de omleiding 'binnendijks' lopen, dus landinwaarts van de dijk. Met deze omleiding kunnen we het water in de IJssel langs Deventer laten zakken. Om de aanleg van een omleiding in de toekomst mogelijk te maken, is het nodig deze ruimte nu te reserveren.

Onvoldoende ruimte tussen de huidige dijken. Je kunt ook tussen de dijken meer ruimte voor de rivier creëren. Daardoor zullen de waterstanden ook zakken. Daarom stelt het programma dit ook voor als onderdeel van de oplossing. Alleen is er tussen de dijken niet veel ruimte meer beschikbaar, omdat de rivier hier smal is en er al eerder maatregelen zijn genomen. De maatregelen die hier nu nog mogelijk zijn, laten de waterstanden niet genoeg zakken als de hoeveelheid water in de toekomst verder toeneemt.



Figuur 3 Dijkverhoging in Deventer is bijna niet mogelijk.

Waarom hebben jullie gekozen voor deze locatie? En niet verderop langs de rivier of aan de overkant?

De IJssel moet bij Deventer breder gemaakt worden om de versmalling op te lossen. Dit kan niet op een andere plek verderop langs de rivier opgelost worden. Bovendien grenst Deventer aan de overkant (oostkant) van de IJssel. Daarom kan de oplossing ook niet daar gezocht worden. En dus moet er ruimte gezocht worden aan de westkant bij Deventer.

Huidig gebruik en ontwikkelingen in het gebied

Bij het reserveren van de ruimte bij Deventer-Twello destijds is gekeken naar de huidige situatie in het gebied. Daar waar het gaat om het voornemen om nieuwe ruimte te reserveren zal het programma vanaf 2027 met gemeenten nader overleggen over de begrenzing van de reservering die door het Rijk in het Besluit kwaliteit leefomgeving vastgelegd zal worden.





Deze factsheet is een uitgave van:
Programma Ruimte voor de Rivier 2.0

Vragen over reserveringsgebieden?
Neem contact met ons op via
info@ruimtevoorderivier.nl.